

Jaargang 9 nummer 8 - augustus 2017 Nieuwsbrief voor leden en vrienden van IVN en KNNV afdeling Apeldoorn
Redactieadres: nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl Bijdragen volgende nieuwsbrief graag voor **24 augustus** opsturen

Natuurmoment

Gebakken omeletje

Ze maken een nest dat nergens op lijkt. Ze frommelen wat takjes bij elkaar en dat moet het zijn. Ze, zijn de houtduiven in de iep voor mijn deur. Er plofte dan ook een ei uit het nest boven op het dak van de auto van de burens. Het werd die dag tegen de 30 graden dus al snel was het mini eitje een gebakken omeletje. Duiven kunnen 10 maanden van het jaar aan de leg. Met hun kropmelk als babyvoer zijn ze niet afhankelijk van insecten. Dus ach, een ei minder wordt wel weer gecompenseerd. (Yvonne Zwikker)

Uit de afdeling

Nieuwe leden/vrienden van IVN of KNNV-Apeldoorn

Nieuwe leden IVN: Inge Noordermeer, Mariët Ebbinghe, Jaap Berends, Ruben Koeslag
Nieuwe leden KNNV: Mariëlle Kemper
Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten.

Renovatie de Vijfster (en IVN lokaal)

IVN Apeldoorn huurt een lokaal van de Vrije school de Vijfster aan de Texandriilaan. Dit gebouw wordt in het komende halfjaar gerenoveerd. Deels bouwkundig maar ook gericht op moderne klimaatbeheersing en lager energieverbruik. Het gebouw moet leeg en het terrein wordt een bouwplaats, rondom met hekken afgezet. De hele school verhuist in de Herfstvakantie (16 oktober) tijdelijk naar een leegstaand schoolgebouw aan de Heuvellaan. En verhuist - als alles volgens plan verloopt - in de meivakantie 2018 weer terug. IVN Apeldoorn wordt dan direct mee verhuist. In het gebouw aan de Heuvellaan wordt een lokaal beschikbaar gesteld voor onze cursussen, overleg, et cetera. Er is geen grote zaal die we 's avonds kunnen gebruiken voor de grotere activiteiten zoals de ledenvergadering, lezingen en we zullen daarvoor dus moeten uitwijken naar een andere plaats.

Details worden nu met de coördinatoren uitgewerkt en wordt geïnventariseerd welk onmisbaar materiaal elders moet worden opgeslagen. Improviseren is niet uitgesloten.

IVN Jaarverslag 2016

In het IVN Jaarverslag 2016 lees je over de succesvolle Moestuincampagne, de Natuurgidsenopleiding, Grijs, Groen en Gelukkig en de IVN Webwinkel. In 2016 hebben we ruim 500.000 mensen actief de natuur laten beleven. Iets om trots op te zijn! >> [Lees het jaarverslag](#)

Activiteitenagenda IVN/KNNV

De activiteiten van IVN en KNNV staan open voor alle leden. Deelname aan werkgroepbijeenkomsten alleen na aanmelding/afstemming met de werkgroepcoördinator, vanwege het programma of het maximum aantal deelnemers. Bekijk alle (publieks)activiteiten van [IVN Apeldoorn](#) en van [KNNV Apeldoorn](#).

Activiteitenagenda

- 1/8: IVN [Zomeravondwandeling: Coldenhove](#)
- 5/8: KNNV [Plantenwerkgroep Excursie Millingerwaard](#)
- 7/8: KNNV [Paddenstoelenwerkgroep Excursie Asselsepad](#)
- 15/8: KNNV [Plantenwerkgroep Inventarisatie Grift](#)
- 21/8: KNNV [Paddenstoelenwerkgroep Excursie Begraafplaats Soerenseweg](#)
- 25/8: KNNV [Nachtvlindernacht – Het Woldhuis \(onder voorbehoud\)](#)
- 26/8: IVN [Natuurwandeling Renderklippen](#)
- 29/8: KNNV [Vogelwerkgroep Avondwandeling](#)
- 2/9: IVN [Landschapsonderhoud](#)
- 9/9: IVN [Ledenactiviteit: Dood hout leeft](#) (zie artikel verderop)

[Cursusprogramma najaar](#): Schrijf je nu al in.

25/8 Nationale Nachtvliedernacht

Verspreid door heel Nederland wordt naar nachtvlieders gekeken, onder begeleiding van experts. Nachtvlieders zijn normaal gesproken niet zo gemakkelijk te zien en dus moeten ze gelokt worden. Dat gebeurt met speciale lampen. Dan wordt opeens zichtbaar hoeveel verschillende nachtvlieders er voorkomen. In Nederland zijn dat er meer dan 800! Nieuwsgierig geworden? De Vlinderstichting heeft de KNNV afdeling Apeldoorn benaderd of zij op vrijdag 25 augustus a.s. mee willen werken aan de Nationale Nachtvliedernacht. Achter het gebouw van Het Woldhuis (onder voorbehoud), naast de vijver, stellen wij een wit laken en lamp op. Tegen zonsondergang gaat de lamp aan en naar gelang de belangstelling en de weersomstandigheden gaan wij door tot na middernacht. Enige nachtvliederkenners van de KNNV zullen deze avond begeleiden. Meer informatie op www.nachtvliedernacht.nl

9/9 Uitnodiging excursie Dood hout leeft voor IVN leden

Op verzoek van het cursusteam van de Bomencursus laat zaterdag 9 september Anton Dekker, de bomenspecialist van de gemeente Apeldoorn, zien dat dood hout leeft. Aanvang 9.30 uur. De wandeling duurt 2 uur.

Deze gratis excursie is alleen voor IVN-leden. Opgave via bomenexcursie@ivn-apeldoorn.nl. Er kunnen 25 personen deelnemen. Na opgave hoor je de carpoolplek. Op stervende en dode bomen is een wereld aan organismen te ontdekken. In dit bosreservaat met veel beuken, die aftakelen, zijn alle stadia van de kringloop te zien. Voor vragen mail naar bomencursus@ivn-apeldoorn.nl of bel met Yvonne Zwicker 055-3662954

13/9 Werkgroepenavond natuurgidsenopleiding óók voor leden en vrienden open

Woensdag 13 september om 19.30 uur presenteren de werkgroepen van IVN Apeldoorn zich aan de cursisten van de natuurgidsenopleiding. Die kunnen zich dan – na een rondje speeddating - opgeven bij de coördinator om te komen kennismaken tijdens een bijeenkomst van de werkgroep of om een wandeling mee voor te lopen. Dat is hun (snuffel)stage, een van de opdrachten voor de NGO.

Ook (nieuwe) leden en vrienden die - misschien hernieuwd - willen kennis maken met de werkgroepen om eens te bekijken waar zij al of niet actief willen zijn, zijn van harte welkom. Wij vinden het fijn als je tevoren opgeeft via ngn@ivn-apeldoorn.nl.

Zet je in voor de natuur

IVN en KNNV Apeldoorn zijn altijd op zoek naar (vrijwillige) medewerk(st)ers. Kijk op de website van [IVN](http://IVN.nl) of [KNNV](http://KNNV.nl)

Vacatures

Wil je je na de zomervakantie ook actief gaan inzetten bij KNNV of IVN-Apeldoorn? Elke werkgroep kan actieve leden gebruiken. Op de IVN website staan een aantal vacatures. Er zit vast iets voor je bij.

Ander nieuws

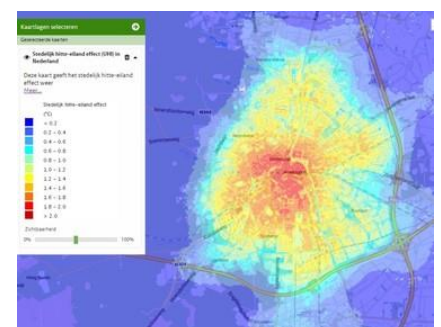
Libellenfauna van de Gorsse Heide

In het blad Brachytron van de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie & Libellenvereniging Vlaanderen, jaargang 19-1-2017, is het artikel Veranderingen in de libellenfauna van de Gorsse Heide: 1949-2016 verschenen, geschreven door Frens Westenbrink en Robert Ketelaar. Het is een lijvig artikel van 12 pagina's dat de ontwikkeling van de libellenpopulatie van de Gorsse Heide van 1949 – 2016 beschrijft, waarbij er in totaal 42 soorten zijn waargenomen van de circa 70 libellensoorten die er in Nederland voorkomen. Het artikel signaleert de verandering in de populatie in de loop van de tijd en analyseert de mogelijke oorzaken daarvan. Ook wordt het eerste duidelijke effect van het natuurherstelplan op de populatie geschetst en wordt een blik in de toekomst geworpen wat betreft verwachte ontwikkelingen. Je kunt het blad met artikel eventueel bestellen via de site www.brachytron.nl.

Warmte in beeld gebracht

Het RIVM en VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) hebben kaarten gemaakt waarmee de hitte-effecten visueel inzichtelijk worden. Iedereen kan nu in een oogopslag zien hoe rood zijn of haar stad of dorp 'scoort' tijdens een periode van hoge temperaturen. En hoe roder, des te meer warmte er in de stad blijft hangen. Op de [kaart](#) is goed te zien hoe parken en open, groene plekken bijdragen aan het verzachten van het hitte-eilandeffect. De lichtblauwe kleur geeft aan dat de daggemiddelde temperatuur dan wel 0,6 tot 0,8 graden hoger is dan in het buitengebied, maar ten opzichte van meer centraal gelegen delen van de stad is dat zeer bescheiden. Het centrum van Apeldoorn heeft de roodste kleur, oftewel: het grootste hitte-eilandeffect. Her en der zijn plekken te zien die ook relatief koel zijn: parken, sportvelden en bossen.

Ga naar de kaart [Stedelijk hitte-eiland effect](#) of de kaart [Verkoelend effect van groen en blauw](#).

Voorlopig ontwerp Ugchelsebeek Noord

Op dinsdag 27 juni presenteerden gemeente Apeldoorn en het Waterschap Vallei en Veluwe het voorlopig ontwerp van de Ugchelsebeek Noord. Het voorlopig ontwerp is een uitwerking van het Apeldoorn Waterplan. Met dat plan bieden beide organisaties ruimte aan overtollig grondwater en afgekoppeld regenwater. Ook natuurontwikkeling, cultuurhistorie en recreatie maken onderdeel uit van het plan. [>>Lees meer](#)

Staatsbosbeheer start bouw van informatiecentrum op het Leesten

Het wordt een multifunctioneel gebouw met horeca waar natuurliefhebbers en recreanten hun hart kunnen ophalen en elkaar kunnen ontmoeten.

Het multifunctionele gebouw is straks de kers op de taart voor bezoekers van natuurgebied het Leesten. In het informatiecentrum van Staatsbosbeheer zal een expositie over de Veluwe te vinden zijn en een souvenirwinkel. De planning is om medio 2018 het informatiecentrum te openen.

Natuurnieuws

Apeldoorn doet mee aan Operatie Steenbreek

Het doel van [Operatie Steenbreek](#) is om de burgers te enthousiasmeren om hun tuin te vergroenen. De negatieve gevolgen van verstening worden daarbij onder de aandacht gebracht. Minder groen in de tuin betekent minder vogels, insecten en andere dieren.

Tijdens de hoosbuien - waar we steeds vaker mee te maken hebben - moet het regenwater snel worden afgevoerd om overlast te overkomen. Dit betekent een enorme druk op het riool. Burgers die hun tuin vergroenen leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van hun buurt. Zeker als je bedenkt dat circa 40% van de stedelijke oppervlakte in bezit is van particulieren.

Help mee voor bloemrijke bermen

Het aantal planten, insecten en vlinders gaat snel achteruit. Het zwartspruetdikkopje bijvoorbeeld is in 25 jaar met 84 procent afgenomen. Via de campagne De Berm Bloeit, van Floron en de Vlinderstichting worden beheerders en burgers opgeroepen om bij te dragen aan een beter bermbeheer. Met een handige app kun je op elke plek in Nederland een mooie of lelijke berm melden. >> [Lees meer](#)

Exotische springzaden schietgrage gasten

Steeds meer exotische springzaden weten hun weg naar Nederland te vinden. Naast groot springzaad, de enige oorspronkelijk wilde soort, zijn er inmiddels zes uitheemse springzaadsoorten verwilderd in Nederland aangetroffen. Wat de effecten op de Nederlandse natuur zullen zijn als deze soorten zich verder verspreiden is nog niet duidelijk. >> [Lees verder](#) (bron: Nature Today, foto: Hans Adema)

Zandoogjes herkennen

Sommige zandoogjes zijn gemakkelijk op naam te brengen, zoals het koevinkje en het bont zandoogje, maar drie andere soorten worden nogal eens door elkaar gehaald. De meest voorkomende is het bruin zandoogje. De mannetjes daarvan zijn voornamelijk bruin van boven, de vrouwtjes, die ook nog wat groter zijn, hebben een forse oranje vlek op de bovenzijde. Van onderen, dus als de vlinder met dichtgeklapte vleugels zit, is de oranje voorvleugel opvallend. Het oranje zandoogje is een slag kleiner (zo groot als een koolwitje) dan het bruin zandoogje en heeft meer tekening op de onderkant. Het oranje zandoogje heeft altijd twee witte stippen in het donkere oog. Bruin zandoogje heeft er meestal een, maar ook soms twee. Het hooibeestje is nog weer een slag kleiner (zo groot als een blauwtje) en is daaraan goed te herkennen. Deze zit nooit met de vleugels opengeklapt, maar altijd dicht. Via de vlinderstichting is [een gratis herkenningskaart \(pdf; 4,9 MB\)](#) te downloaden.

Apeldoorns beekherstel

In het kader van een soortmanagementplan is door RAVON in gezamenlijke opdracht van gemeente Apeldoorn en Waterschap Vallei en Veluwe samen met vrijwilligers onderzocht waar beekprikken verblijven, wat belangrijke hotspots zijn en welke manco's het leefgebied nog heeft. Hieruit blijkt dat de beekprik momenteel in een beperkt aantal beken voorkomt. Ook werd vastgesteld dat, als gevolg van de recente herstelmaatregelen, een aantal beekdelen waar de soort nog niet aanwezig is, inmiddels geschikt geworden is.

In de gemeente Apeldoorn wordt al sinds 2005 gewerkt aan het herstel van 14 beken over een lengte van 40 kilometer. Het doel is om de waterbergingscapaciteit te verbeteren en tegelijk ecologie, recreatie en cultuurhistorie te versterken. Middels het beekherstelplan wordt getracht een zo effectief mogelijk bijdrage te leveren aan de instandhouding en uitbreiding van deze beschermde soort.

>> [Lees meer](#) of download het [Soortmanagementplan beekprik gemeente Apeldoorn](#) (pdf; 9,7 MB)

Colofon, Contactadressen en afdelingsbladen

Contactpersonen: [IVN contacten](#)

[KNNV contacten](#)

Afdelingsbladen: [IVN Apeldoorn: Groenvoer](#)

[KNNV-Apeldoorn: De vier Jaargetijden](#)

IVN webwinkel: Met de kortingscode IVN-LID-1202 krijg je 10% korting in de [IVN webwinkel](#)

Natuurboeken: In [De vier jaargetijden](#) vind je zowel nieuwe uitgaven als de 'oude boeken service'. Voor een lijst van oude boeken, mail naar j.kerseboom6@chello.nl. Nieuwe boeken vind je in de [KNNV uitgeverij](#) en de [IVN webwinkel](#).

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

Lees je de nieuwsbrief toevallig en wil je hem blijven ontvangen: word dan lid of vriend: [IVN](#) en/of van [KNNV](#)

De nieuwsbrief niet meer ontvangen? Mail naar: ledenadministratie@ivn-apeldoorn.nl / [KNNV](#):

ledenadministratie@apeldoorn.knnv.nl

Volg IVN Apeldoorn ook op [Facebook](#) en/of [Twitter](#).

